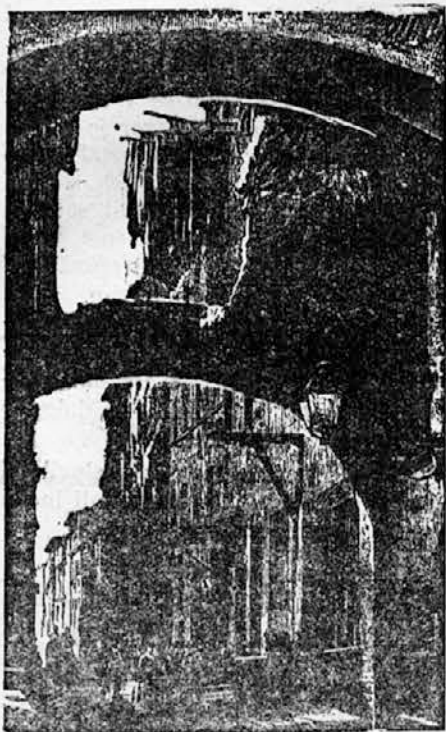

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena
2 DinIzhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Tyrševa (Dunajska) cesta 29/L. Poštni predal šte. 345.
Račun poštne hranilnice v Ljubljani šte. 15.393

Ljubljana, 27. aprila 1933

Naročnina za štiri leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za
vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 ltr, v Franciji
50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarjaŠtev. 17
Leto V

Ulica v Toledu

Zdi se zelo romantična, pa je vendar samo
priča revščine, v kateri živi ljudstvo

Moderni svet ne pozna več »neodkritih dežel«. Zvočni film nas v dveh urah bolj seznanja z bistvom »temnega« kontinenta ali pa z življenjem v Južnem morju, kakor so poprej mogli to storiti debeli folijanti drznih raziskovalcev, ki so tvegali življenje, da so prišli v tiste kraje. Daljni svetovi so izgubili svoje čare in muke. Zemeljska obla se krči in postaja vse manjša. Oceani nas nič več ne ločijo. Toda: kaj veste o Španiji? Da imajo tam rdeče vino? In bikoborbe? Bogme, kar se Španije tiče, Evropec o njej ne ve dosti več kakor tisto, kar je videl v Bizetovi »Carmen«. In vendar leži dežela komaj dober dan vožnje od naših mej, z letalom pa komaj nekaj ur. Moderni promet ne pozna nikakih ovir. Toda ob Pirenejih se vendarle zdi, kakor bi se tam končal svet.

Španija ima med vsemi evropskimi državami največ nepismenih. To ne govori proti ljudskemu značaju. To samo dokazuje popolno nebržnost Španca do svojega »nacionalnega razvoja«. Španec komaj pozna pojem »nacije« v zmislu ljudske enotnosti, in zato tudi nima interesa, da bi narod razvil, da bi ga napravil zmožnega za »konkurenco«. Špansko ljudstvo je kakor meščan, ki se zaklene za zidove svoje hiše in živi samo svoji rodbini. »Naj si drugi razbijajo glave in odirajo roke —

Zato je tudi docela nezmislno razpravljati o tem, ali so Španci star ali mlad ali pa izumirajoč narod. Te primere utegnejo biti umesne pri vseh drugih ljudstvih. Španci niso nikoli tvorili celokupne skupnosti, ki bi imela isto usodo. Kolumb, ki je odkril Ameriko, je bil Italijan. Karl V., v čigar kraljestvu ni solnce nikoli zašlo, je bil Habsburžan. Mogočnost Španije je bila plod srečnih porok njenih vladarjev in ne pride-

O deželi, kjer je bil doma don Quichote

Španci so po krivem razkečani: niso ne vročevrni ne krvoločni (vzlic bikoborbam), še temperamentni ne. Španci so skromni in konservativni in ne poznajo šovinizma

Še zmerom nosijo staro romantično obleko — — če jim trgovec moderne ceneje ne proda

prav takšno fantovsko frizuro, kakršna se je uveljavila v drugih deželah. Toda ne nosi je morda kot kakšno

»revolucionarno« pridobitev. Nosi jo, ker ji jo je brivec priporočil. Španka ne visi na starih šegah in ne stremi po novotarijah. Španka ne dela, če ji ni treba. Delala bo pa, kadar ji bo sila.

Španec ni krvoloč, ne vročevr, še temperamenten ne. V tem ga prekašajo vsi Romani. Da ljubi bikoborbe je samo dokaz, da ni prijatelj živali. Španec ni sentimental. Sentimentalni so severni Evropeci, ki ljubijo živali, zato pa izkoriščajo človeka. Španec je človekoljuben. Nihče ni tako gostoljuben in pripravljen svojemu bližnjemu pomagati, kakor on.

Če bi bil Španec »divjak«, za kakršnega ga je razkričala Evropa, bi bila pokazala diktatura Primo de Riveria drugačne uspehe. Primo je konec koncev stremel po tem, da bi Špancem dal tisto, po čemer streme nacionalisti v vseh drugih državah: prostora na soncu, moči in ugleda. Primo je hotel delati »svetovno« politiko. Hotel je doseči zvezo z Južno Ameriko. Hotel je oblast nad Marokom in Tangerjem. Prestižno politiko navzven. Vzgojo naroda k delu navznoter. Neodvisnost od drugih držav. Španci so pa občutili ta stremeljenja zgolj kot nadlegovanje. Hoteli so imeti mir. Ljudstvo je zelo skromno, z malim zadovoljno. Španci so narod, ki nikoli ne toži. Španci se navadno ne upirajo proti vladi. Toda tudi pomagajo ji ne. Ob tej pasivnosti je moral naposled tudi Primo

Se nadaljuje na 10. strani

Takšna je včerajšnja, takšna je današnja Španija. Nič se ni izpremenilo: Berači pred sevillsko katedralo

Pustolovščine v džunglah

Lov na tigra na otoku Sumatru

Ves otok Sumatra je velik gozd. Iz višine bi se gumijeve in čajne planaje videle kakor majhne lise v morju velikanske džungle. Tisoči Javančev in Kitajcev so z velikimi napori in troški napravili iz pragozda rodovitno zemljo, vendar morajo še vedno sproti trebiti ovijalke, nizko grmičevje in plevel. V pragozdu je vse polno divjih zverí. Najbolj nevaren in najbolj divji je brez dvoma veliki tiger. Srečamo pa tudi orangutane, nosoroge, slone in vse vrste jelenjadi.

Prebivalci tega rodovitnega otoka so Malajci, ki se preživljajo z rižem in sadovi kokosovih in drugih dreves. Povečini so slabi lovci, razen tega se pa s svojim preprostim orožjem le s težavo ubranijo grabeljivosti divjih zverí. Mogočne črede bivolov se čedalje bolj krčijo, ker jih pobijajo krvi žejni tigri. Še obupnejša je pa usoda domačinov, ki jih tigri še rajši napadajo kakor zverjad. Vsak teden razmesarijo v tem ali onem naselju nekaj domačinov. Marsikje leži krasen kos rodovitne zemlje popolnoma zapuščen in neobdelan. Prebivalci so se morali izseliti, ker bi jih tigri sicer uničili.

Dve krvoločni zveri

Tudi prebivalci vasi Bandar-Siantar so se že namenili izseliti in prepustiti rodovito dolino na vzhodni obali Sumatre svoji usodi. Hoteli so si poiskati varnejša pribežališča, ker sta njihovo okolico ogražala dva orjaška tigrá. Vsi lovi domačinov so se izjalovili, tigrá sta pa postajala čedalje objestnejša. Končno se je meni posrečilo, da sem zverini ubil.

Za časa mojega tritedenskega bivanja v vasi Bandar-Siantar so me hodili domačini vsak dan prositi, naj jim pomagam ubiti ti krvoločni zverini. Imel sem izborno orožje in sem skušal po svojih močeh ustreči njihovim željam.

Vse noči sem preždel s svojim zvestim služabnikom Dinom v vejevju visokih dreves in čakal tigrá, a kakor nalašč ga ni bilo. Samo za to, da privabiva zver v bližino najinega skrivališča, sva zvlekla pod sosednje drevo ostanke bivola, ki ga je pred nekaj dnevi raztrgal tiger. Čakala sva in čakala. Mravlje in moskiti so naju neprestano nadlegovali. Zdelo se je, da sta naju tigrá zavohala, ker ni bilo nobenega blizu. Ko se je začelo svitati, sva splezala z drevesa vsa odrevenela in ovlažena od nočne rose. V istem trenutku sva že slišala, da sta kvečjemu pol milje od naju raztrgala tigrá spet nekega človeka. To se je ponavljalo nekaj tednov.

Prvo srečanje

Ko sem se nekega popoldneva odpravil na svoje opazovališče, sem srečal kopico Malajcev, ki so na nosilnicah nesli dve novi žrtvi. Kakšnih sto metrov pred gozdom je napadel tiger neko ženo in njenega osem let starega sina. Domačini so odnesli grozno razmesarjeni trupli v vas in so se z vso naglico pripravljali na zasledovanje zverí. Oborožili so se s tri čevlje dolgimi lesenimi noži, ki so jih drugače uporabljali za čpanje gumijevih dreves. Z glasnimi bojnimi klici so se razkropili v visoki travi, da bi splasili tigrá,

Nenadoma sem začul rezek krik: »Pozor!... Tam je tiger!...« Sleherni živec v meni je vztrepetal. Nikogar ni bilo videti, pa sem kljub temu vedel, da so gonjači, ki so bili skriti dobrih petdeset metrov od mene, morali slišati to opozorilo. Približno sredi med gonjači in seboj sem opazil v travi mogočni zverini, ki sta bliskovito skočili vsak sebi in mi v trenutku izginili izpred oči.

Samo kratek hip je trajala popolna tišina, potem je pa iz vseh grl hkratu zadonel bojni klic. V odgovor se je začelo tuljenje tigrá. Šele na takem lovu, ko je kopica ljudi obožena samo z lesenimi noži, se vidi kako nevarna zverina je tiger.

Če si na drevesu, ali hrbtu velikega slona, lahko brez skrbi streljaš, ker si tiger vzlic vsej svoji moči in gibčnosti ne more pomagati.

Prvi ropar pade...

Gonjači so bili silno razburjeni. Nisem jih mogel videti, pač sem pa sklepal, da ne morejo biti daleč od mene, ker sem slišal njihove glasove. Prav gotovo so brskali po nizkem grmičevju in stikali po bujni travi. V tem hipu sem opazil, kako se neki grm mimoze lahko pozibava in že je planil izza njega velikanski tiger naravnost proti meni. Po bliskovo sem dvignil puško, pomeril in sprožil trikrat zaporedoma. V divji besnosti se je ranjeni tiger v smrtnem boju zagnal, toda kakih deset korakov od mene se je sesedel... Enega roparja

se je vasica Bandar-Siantar hvala Bogu iznebila.

Malajci so pritekli v trumah in obkolili mrtvega tigrá. Vsi hkratu so dvignili svoje lesene nože, da bi ga do kraja pobili. Toda tigrú je že odklenkalo. Prva krogla mu je razbila pleča, druga ga je zadela naravnost v srce. Bila je samica; ogromna žival je bila dolga dobre tri metre. Svetlikajoča se koža je pričala, da ni bila izstradana...

Zdaj ni bilo časa za natančno ogledovanje. Važnejše je bilo poiskati nevarnega samca, ki še ni mogel biti prav daleč proč. Moj zvesti služabnik Din si je izbral golido med gumijevimi drevesi, jaz sam sem se pa pridružil domačinom. Nenadoma se je neki moj spremljevalec ustavil; dih mu je zastal... Postavil se je na prste in zastrmel v travo pred nami. Oprezno me je prijel za roko in pokazal neko mesto, kjer je ležal tiger. Čeprav sem se tudi jaz postavil na prste in ostro uprl tja oči, nisem mogel pri najboljši volji ničesar opaziti. Korakoma smo se bližali nevarni točki. Tiger nas je moral gotovo že opaziti, kar nam je potrdil s svojim razdraženim renčanjem. Videli smo, da se je v travi pred nami nekaj zgenilo. Ko smo se mu približali na dvajset metrov, je skočil na noge in izginil za drevjem... Obenem se je dvignil cel roj muh prav z istega kraja, kjer je ležal tiger. Odhiti smo tja in z grozo zagledali razmesarjeno človeško truplo. Nesrečnež se

Dober vtisk

New Orleans.

Mrs. Griffins je bil odličen možakar, ki ni trpel, da bi kdorkoli ugovarjal njegovemu mnenju. Vse svoje življenje je bil pošten in delaven ter je imel lepo urejeno farmo. Na sodišču svoj živ dan ni imel opravkov, no, če je pa že komu dejanski dokazal, da ima samo on prav, se ta tudi ni zatekel k sodišču po odškodnino za prestane bolečine. Toda Tom Hawkins pa ni bil tak. Ko mu je nekega večera na zapuščeni cesti Griffins na svoj robati način dokazoval, da ne trpi ugovora, je Hawkins še dve uri ob cestnem jarku premišljeval, ali nima nemara Griffins vendarle prav. Čez nekaj dni so pa prvič v njegovem življenju poklicali Griffinsa na sodišče, da se zagovarja zaradi telesne poškodbe. Na klopi za priče je sedel Hawkins z zavezano glavo in obvezanimi rokama, skratka, videti je bil prav beden, tako da se ni smilil samo sodniku.

Griffinsa bi bil prav gotovo obsodili, toda nenadoma se je zgodilo nekaj čudnega. Pred novoorleanskim sodiščem je nastal peklenski trušč in krik v trenutku, ko bi se naj pričela razprava. Vse je radovedno, razburjeno in strahoma navalilo na okna sodne dvorane. Prizor je bil prav čuden. Pred vhodom sta se ustavila dva tovorna avtomobila in iz njiju se je vsula pravcata četa otrok. Najmanjšemu je bilo tri leta, najstarejšemu okrog dvajset. Zagnali

so se proti vhodu in drveli po hodnikih in stopnicah ter se h koncu brezobzirno zgrnili v sodno dvorano. Sodnik je ves razburjen stal za svojo mizo in energično protestiral proti takemu motenju razprave.

Takrat vstane Mr. Griffins. Vsa dvorana obmolkne. Vsa otroška četa je na kupu. V napetem pričakovanju strmi vse v Griffinsa. »Oprostite, ne zamerite, gospod sodnik, to so moji otroci!« Vse je osupnilo. Prvi se je zavedel sodnik. S pestjo je udaril po mizi in ogorčen zavpil: »Take neumnosti pripovedujte svoji rajni tetki, obtoženec! Kaj takega je neverjetno. To je višek predrznosti! Štejem eden, dva, tri... in jih naštejemo dva in štirideset. Zahtevam, da svoje trditve dokažete!«

Farmar Griffins se smehlja v brk, seže s počasno kretnjo v levi žep suknjiča in izvleče cel šop listin. Vsem je zamrl glas v grlih. Počasi se približa Griffins sodniku mizi in mu preda listine. Sodnik lista, pregleduje in strmi. Njegov prejšnji srečji pogled postane mil in sočuten. Prijazno povpraša: »Koliko žen ste imeli?«

»Šele tretjo, gospod sodnik!«

Sodnik se je svečano dvignil in razglasil: »Vaše izjave so povsem točne. Razglasim oprostilno razsodbo, kajti moža, ki je dal domovini toliko zdravih sinov in hčer, pač ne morem zaradi take malenkosti obsoditi.«

je bil preveč opogumil in je na lastno pest zasledoval zver.

Strel v sredo srca

Spustili smo se v tek, da dohitimo krvoločneža in maščujemo smrt nove žrtve. Gonjači so nam sledili z divjim kričanjem. Na čelu sem bil jaz. Čez nekaj minut smo ga spet uzrli. Zdelo se je, da ga razgrajanje gonjačev razburja. Nenadoma se je obrnil in se ves peneč zagnal proti meni. Mojega položaja mi menda nihče ne bi zavidal. Zbral sem se v trenutku, pomeril in sprožil... Tiger je padel. Toda takoj nato je spet vstal in se pripravil divje rjoveč na skok. Šlo mi je za glavo. Z vsemi silami sem se uprl zoper mrtvičnost, ki me je od strahu obšla, in še enkrat sprožil na pet metrov s tresočo se roko. Imel sem srečo... Zadel sem tigrá naravnost v srce; padel je, zahropel in izdihnil. Drugi ljudožer Bandar-Siantara, ki je bil tudi tri metre dolg, se je preselil v krtovo deželo.

Nekaj dni nato sem se poslovil od domačinov, ki so me blagrovali in mi želeli vso srečo...

Hlače z dediščino

Zdi se kakor veseloigra. V nekem hotelu tik stettinske postaje v Berlinu se je zgodilo to-le:

Rodoljub z dežele se je pripeljal na pogreb svoje tete v Berlin. Podjedoval je 800 mark. Ko se je srečni dedič vračal na postajo, je srečal na ulici neko dekle. Pripovedovala je, da se ji slabo godi. Možakar ni imel samo denarja, temveč tudi zlato srce, zato ji je hotel pomagati. Šla sta v neki hotel; vsakemu so odkazali svojo sobo. Komaj je »starejši gospod« zadremal, ga je zbudil lahen šum. Videl je, kako je njegova spremljevalka smuknila v sobo, pograbila njegove hlače in pobegnila. Sprva še ves zaspan ni razumel, kaj to pomeni, potem se je osvestil: v njegovih hlačah je bilo 800 mark. Kar v spalni srajci je stekel po hotelskih stopnicah zanjo mimo vratarja in na cesto.

Ves prestrašen je mislil vratar, da se je gostu zmešalo. Stekel je za možakarjem, ki je v sami srajci bežal po cesti. Zagrabil ga je in ga odnesel v svojo vratarstvo ložo. Tam ga je zaklenil in poklical policijo. Besno vpitje in razbijanje jetnika mu je samo potrdilo sum, da se je gostu omračil um. Šele ko so prihiti policijski uradniki, se je zadeva pojasnila. Medtem pa jo je »siromašno« dekle že popihalo z dediščino pri drugih vratih.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrší vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Nevarno streljanje z lokom

Pradavni sport streljanja z lokom je postal zadnja leta spet moderen, posebno v Ameriki. Ženska sportna društva so priredila že več zanimivih tekmovanj. Streljanje z lokom zahteva izredno moč in spretnost in je razen tega nevarno. Po statistiki ameriških sportnih nesreč so puščice v lanskem letu ranile 56 ljudi. Med njimi jih je dvanajst umrlo.

Čudoviti doživljaji „dr.“ Wiederkehra

Njegova življenjska zgodba — Resnica in pravljica

Lažni doktor Wiederkehr, ki je v resnici pekovski pomočnik, je pri dunajskem deželnem sodišču odkril raziskovalnemu sodniku svojo življenjsko čudovito pravljico, polna orientalske domišljije, je vredna, da jo zapišemo.

Kaj pripoveduje lažni doktor

Wiederkehr trdi, da je sin nekega budimpeštanskega tovarnarja pečiva, da je do svojega osmega leta ostal v Budimpešti, nakar so ga poslali k stricu »policijskemu ravnatelju« v Hamburg. Da je v Berlinu hodil v gimnazijo in od leta 1911 dalje v Berlinu na univerzi študiral medicino. Leta 1913 je šel Wiederkehr k vojni mornarici v Pulj. Ko se je začela svetovna vojna, je bil na Japonskem. Po padcu Tsingtauja je prišel v vojno ujetništvo, kjer so ga po bolnicah zaposlili kot »zdravnika«. Tako je pri operaciji nekega mladega dekleta asistiral japonskemu profesorju Hakaju. Med operacijo je profesorja Hakaja zadela srčna kap in se je mrtev zgrudil na tla. Wiederkehr je hitro prijel za operacijski nož in srečno končal operacijo.

Poročen s hčerko perzijskega poslanika?

Kmalu se je izkazalo — tako pripoveduje Wiederkehr — da je bila rešena bolnica hčerka perzijskega poslanika Čerifa. Med njima se je razvila ljubezen in leta 1916 se je Wiederkehr poročil po muslimanskih obredih z dekletom in dobil ime Manšur.

Že med delovanjem na Japonskem, tako pripoveduje lažni zdravnik, je izumil novo zdravilo za kožne bolezni, in ga imenoval »Wigal«. Baje so to sredstvo na hamburških klinikah preizkusili. Lažni doktor trdi, da so njegov izum leta 1924 tudi v Nemčiji priznali in da sta ga bruseljska in neka švedska univerza imenovali za častnega doktorja. Tudi Madžarski je baje ponudil svoj izum, toda pogajanja so se razbila. Nato pravi, da je razglasil v časnikih, da se odreče madžarskemu državljanstvu. Potem je spet nekaj let živel na zapadu. Leta 1928 se je spet vrnil v Budim-

pešto in začel nova pogajanja za prodajo svojega izuma, pa so se tudi ta pogajanja razbila. Od leta 1929 dalje je živel v Beogradu, kjer je z raznimi zdravniki uporabljal »svoja zdravila«. Tudi neko zdravilo za raka je menda izumil.

Preiskava je dognala, da je Wiederkehr na Dunaju res zdravil člo-

veka, ki je hudo bolehal za rakom. Wiederkehr priznava, da ni doktor medicine, trdi pa, da je bil leta 1921 na Heidapaški univerzi v Turčiji promoviran za »doktorja naravnega zdravilstva«.

Wiederkehr nima nikakih dokumentov, in sodišče ne ve prav, kaj bi z njim.

Korajža iz bojazni

Zgodba o Poljaku in njegovi ženi, ki je bila zelo huda. — Kako je Kazimir prišel končno v zapor, kjer se edino čuli varnega pred svojo »Ksantipo«

Kazimir Stachowicz je bil že tri leta poročen s svojo ljubo ženo Olgo. Živela sta v Petrikanu na Severnem Poljskem. V teh treh letih je Kazimir uvidel — dobrosrčen možakar je bil — da se ženska pred poroko čisto razlikuje od one po poroki. Nevesta Olga je bila dobra kot kruh in blaga kot golobica; gospa Olga je pa bila presneto slična pokojni ženi učenjaka Sokrata, ki so jo imenovali Ksantipo. Toda Kazimir se je vdal v voljo božjo. Ljubil je še zmerom svojo Olgo. Ko je pa nekega dne na svoje žive oči videl, da je Olga nekam preveč naklonjena Stanislawu Dzucku, se je v njem nekaj oglasilo z vso silo: jeza in sovražstvo. Pretepel je — ne Olgo, svojo prešušno ženo, ampak — Stanislawu.

Strahovita nevihta je bila neizogibna, končala se je pa v sodni dvorani. Gospo Olgo so povabili kot prič, in njene preteče oči niso obetale ubogemu Kazimiru nič dobrega. Sam pri sebi je že stokrat obžaloval svoje dejanje. Govori in zagovori med obravnavo so dokazali njegovo nedolžnost, razkrili so trnjev pot njegovega zakonskega življenja, ne da bi on sam to nameraval. Sodniki so ga oprostili. Stanislawu Dzucku se je obesila gospa Olga na roko, da bi šla skupaj iz sodne dvorane. Kazimir je pa vedel, kaj ga čaka doma, prav natančno je to vedel. Zato se ni zganil.

Sodnik se mu je prijazno nasmehnil in mu še enkrat povedal, da je prost in da gre lahko, kamor ga je volja. Kazimir je pa odkimal. Ko so mu celo sodni slugi veleli, naj gre domov, jim je rekel: »Rajši bi ostal tu; saj bi me morali obsoditi, ko sem mu vendar skoraj oko izbil.« Smejali so se mu. Zadeva je rešena, pa če že hoče priti v ječo, mora zakriviti kaj hujšega. Kratek hip si je pomišljal na Kazimir, tiho in zamišljeno je obstal. Nenadoma so se pa mu oči zaiskrile, skočil je k mizi, divje zatulil in z enim zamahom zagnal tež-

ke knjige, ki so ležale na mizi, skozi okno, da so se šipe zdrobile na drobne koščke. Največjo knjigo je v svoji korajži iz bojazni pred Olgo zagnal osuplemu sodniku na glavo.

Redarji so ga zgrabili in odvedli iz sodne dvorane. Ves v skrbeh jih je vprašal: »Sem še zmerom svoboden?« Premikastili so ga in mu povedali: »Prijateljček, zdaj si naš za pol leta najmanj!« »Hvala Bogu,« se mu je izvil vzdih iz prsi. Ves preroben se je zdel in vesel je bil. »Čez pol leta se bo golobica že vnesla...«

Čokolada

Buenos Aires.

V Buenos Airesu se je zgodilo nedavno nekaj prav zabavnega. Tatovi so obiskali ponoči lekarno častitljivega Dona Joséja Monteza. Najbrž so se zanimali za strupe. Ker je pa bila železna omara s strupi nad vse vzorno zaklenjena, hrupa pa niso hoteli delati, so se zadovoljili z raznimi drugimi dragimi preparati, ki so jih polagali v zaboje. Sredi najvnetejše kraje je opazil eden izmed tatov, kakor je preiskava dognala, v stranskem predalu velike omare celo goro čokolade. Bila je fino zavita v kositrni papir, na ovoju pa je bila narisana prikupna glava domače kravice. Vonj je bil tako odličen, da si niso tatovi mogli kaj, da ne bi zagrizli v slaščice. Odprli so nekaj steklenic železnega vina in pojedli svojih dvajset zavitek sladke čokolade. Tako so proslavili uspehi vlom. Komaj so se okrepčali, so že nadaljevali z izbiranjem medikamentov.

Nenadoma je postalo enemu čudno, celo prečudno, in vseh se je skoraj hkratu lotila enaka slabost. Nemir, ki je tatove popadel, je bil tako hrupen, da so se zbudili sosede. Dvema tatovima se je posrečilo, da sta odnesla zdravo pete, zastran hlače pa bolje, da ne omenimo ničesar.

Štirje so se zvijali v krčih kakor na smrt bolni. Seveda jim je bilo v tem stanju vse v nemar in so se brez upiranja dali prijeti. Prosili so le eno, naj jih čim prej odpeljejo, ker ne morejo več izdržati bolečin. Telesno so bili popolnoma izčrpani in so radevolje izdali imeni beguncev.

Svetujemo torej vsakemu lekar-narju naj ima tako močno odvajalno čokolado zmerom v zalogi in naj jo prav vidno razstavi. Ker človek nikdar ne ve, kaj se lahko zgodi... *

Ljubavna pisma

London.

Pravijo, da ni samo dobro, ampak da je že iz previdnosti v vsakem pogledu koristno ljubavna pisma hraniti le kratek čas, zlasti če niso od onega, ki si ga izberemo kesneje za moža. V življenju je pa itak vse narobe, in da je časih prav koristno, če kdo spravi svoja ljubavna pisma iz mladostnih dni v sveženjčkih s pisanimi trakji prevezanih, nam dokazuje zgodba Mary Burtousove.

Pred dobrim letom so Maryji odpovedali službo. Živela je s svojo sedemdeset let staro materjo skromno od male rente, ki jo je le-ta dobivala vsak mesec. S težavo sta se borili za obstanek. Mary se ni upala mami povedati, da se je zagledala v mladega Freda Higginsa. Bil je namreč pesnik, brez peneza v žepu. Kmalu je izprevidela, da to razmerje nima ne glave ne repa in da iz te moke ne bo kruha. Umaknila se je, toda v duši jo je bolelo, ko je videla Freda, kako stoji pred hišo ob času ko je dobivala njegova pisma, v katerih jo je prosil za kratek razgovor.

Mati je zbolela in umrla. Mary je bila obupana. Kaj bo počela? Vse v njeni notranjosti je sililo k njemu — k Fredu Higginsu —, toda spoznala je, da bi bila oba nesrečna. V skrajnem obupu se je odločila za samomor. S popolno brezčutnostjo je urejala papirje in pisma ter sežigala nepotrebne reči. V skritem predalu pisalne mize je našla obledela pisma, povezana s svilnatimi trakji z naslovom svoje pokojne matere. Bila so ljubavna pisma iz materine mladosti. Mary je nekaj časa topo strmel v ta pisma, h koncu se je po osvestila in pričela razmišljati, kakšna bi pač bila vrednost teh starih znamk, nalepljenih na ovitkih. Pisma je sežigala, z ovitki se je pa napotila v največjo trgovino znamk. Lastnik si je znamke ogledoval in nenadoma je z navdušenjem pogledal Maryji v oči in ji odkupil vse znamke za tako visoko ceno, da bosta lahko odslej s Fredom živela od samih obresti.

Prva njena pot je bila k Fredu Higginsu, ki mu je vsa blažena med solzami pripovedovala o svoji — in zdaj tudi njegovi sreči. *

Naročniki,

storite svojo dolžnost — poravnajte naročnino!

Rihard je potrpežljiv

Ljubezenska romantika iz današnjega New-Yorka

Ze pet let opazujejo Newyorčani, ko se v zgodnjih jutranjih urah dvigajo z doma v trgovski del mesta, nekega čudnega moža. Ves v capah, z raztrganimi čevlji caplja počasi iz siromašnega predmestja na Long-Islandu proti tistemu delu mesta, kjer stojijo palače gornjih desetih tisočev. Njegov polni, nekoliko zaliti obraz izdaja pod razmršeno brado moža v najlepših letih. Njegove sinje oči izdajajo trudno otopelost in resignacijo. Kraj njega stopica majhen in živahen pes, ki gotovo ne sluti skrbi svojega gospodarja.

V ničemer se ta mož ne razlikuje od beračev in brezposelnih, ki čedalje bolj polnijo velikansko ameriško mesto. Ali je tudi on berač, izvrženec, brezposeln?

Vsako jutro se vsede na klop nasproti eni izmed najrazkošnejših palač in strmi s svojimi žalostnimi sinjimi očmi na bogato pročelje, za katerim živi bogata milijonarska vdova Jozefina Leckijeva neskrbno, čeprav rezervirano življenje. Od časa do časa se odgrne zavesa za velikim oknom in za trenutek se pokažejo v oknu obrisi visoke ženske. Razcapani mož toliko da se zgane, le njegove vodene oči zasijejo v mračnem ognju. Vsako dopoldne se odpelje skozi portal veličastne palače razkošen avto. Skitalec ostane na svojem mestu, dokler se avto čez nekaj ur ne vrne in ne izgine počasi za težkimi mrežastimi vrati. Šele ko napoči večer in se obrisi palače jamejo izgubljati v temo, pokliče psa in odcaplja počasi po svoji poti na Long-Island.

Pet let, dan za dnem počne čudni mož v capah to čudno početje. Pride, čaka, gre in se spet vrne. Nič se ne zgodi. Le dnevi, meseci in leta tonejo brez smisla in nade v večnost.

Zdaj se je pa vendarle nekaj zgodilo, da je newyorška javnost postala pozorna na skrivnostnega moža in na povest njegovega življenja. Lastnik hiše, bolje, stanovanjske luknje, ki mu je za deset dolarjev na mesec prepustil zatohlo sobico, je leto dni zaman čakal na najemnino. Potlej je pa bilo konec njegovega potrpljenja in usmiljenja. Vrgel je zanemarjenega in obubožanega najemnika kratkoma na cesto. In tedaj so osupli gledalci videli njegovo nenavadno »po-hištvo«: ogoljen naslanjač, ki je normal biti njega dni prava dragocenost, programe gledaliških krstnih predstav, ki so bile na sporedu pred petnajstimi leti v Metropolitanki, najdražji newyorški operi, celo vrsto starih zvezkov registra oseb iz najbogatejših newyorških krogov, adresarje ameriških milijonarjev, pisma Martinov, ene izmed najbogatejših in najodličnejših tesaških rodbin, ki se še danes ta dan šteje med ameriško elito, itd., itd.

Mož in njegov pes sta s fatalistično vdanostjo gledala, kako jima te »dragocenosti« postavljajo na cesto. Ostala sta pred hišo, ki so ju iz nje pregnali med ropotijo, ki ni mikala nobenega starinarja, in sta se dala brez odpora fotografirati poročevalcem listov, ki so se začeli zanimati za njuno usodo. In tako so časopisi izvedeli povest njegovega življenja in jo priobčili na dolgo in široko na prvih straneh.

Rihard Martin, sin bogatega Burra Martina, je v mladih letih živel razkošno in potratno življenje mladeniča, ki nima nobenih drugih skrbi, kakor to, kako bi se na najprijetnejši in najzabavnejši način iznebil denarja, ki ga zasluži njegov oče. V skalnato trdnem prepričanju, da vir njegovega blagostanja ne bo nikoli usehnul. In njegova sreča se je zdela da je dosegla višek, ko se je mladi in lepi mož seznanil z lepo in prav tako imovito mlado damo in se na prvi pogled zaljubil vanjo.

Prosil jo je za roko. Toda ona mu je pokazala prstan, ki ga ji je bil newyorški milijonar Leckie nateknil na prst. Malo potem se je vršila poroka, Jozefina Leckijeva se je pre-

selila v palačo svojega moža in zavrnjenega snubca kmalu pozabila.

Rihard Martin si jo je skušal izbiti iz glave, kakor skušajo razvajeni mladi ljudje pozabiti ljubezenske skrbi. Na vse mogoče načine je razsipaval denar in se omamljal z zabavami, ki ga pa niso mogle več razvedriti. Njegova roditelja sta ga hotela izpreobrniti. Plačala sta njegove velikanske dolgove. Oče mu je odtegnil podporo, toda sin je delal nove dolgove, ki jih ni nihče hotel plačati. Jel je popivati in je kar vidno propadal.

Tedaj se je pa zgodilo nekaj nepričakovanega in že se je zdela, da bo izpremenilo tok njegovega dotedanjega življenja. Bogati Leckie je umrl in zapustil svoji Jozefini palačo in mi-

lijonsko dediščino. Rihard Martin je zdaj nehal popivati in je čakal, da bo potekla doba žalovanja. Potem se je dal prijaviti pri mladi vdovi. Toda vdova ga ni sprejela. Pisal ji je, a ni dobil nikakega odgovora. Od žalosti in obupa je malone zblaznel. Sklenil je napraviti konec svojemu življenju, pa ne z vrvo, tudi ne z revolverjem, nego počasi in pred očmi žene, ki bi mu bila mogla pomeniti srečo in rešitev.

Pet let je dan za dnem izvrševal ta strahotni samomor. V začetku najbrže v skriti nadi, da se bo vsaj iz sočutja zbudila ljubezen, ki je je zaman prosil, potem pa v čedalje večji resignaciji in odločnosti, da se pokonča. Zdaj, ko so ga postavili na cesto, se bo moral s svojim psom zateči v newyorško ubožnico. Tudi ta udarec usode prenaša s stoično ravnodušnostjo. Zakaj tudi iz ubožnice drži pot do klopi nasproti hiše Jozefine Leckijeve...

Ljubljanska pisma

Piše Alfa

Lani nekako se je spomnila Ljubljana, da ne bi bili napačni vlaki iznenadenja. In morda bodo letos res speljani, če ne bo stvar zaspala, kakor je pri nas stara navada. Če človek malo globlje pomisli, je res dolgočasno potovati v znani smeri do znanega mesta z znanim ciljem. Potujoč po isti poti človek v naprej ve, kaj bo vse srečal. Ve po vrsti vse postaje, pozna vse postajenačelnike, časih celo postajenačelnice, s konduktarji je dober in prijazen. Sicer je pa tako potovanje v znani smeri časih tudi dobro. Človek n. pr. v naprej ve, na kateri postaji imajo dober brizganec, kje dobro klobaso in kje lepe uradnice. V predorih je pa že tako verziran, da si v naprej poišče oddelek z mladimi damami.

Ni torej nič čudnega, če so iznajdljivi ljudje za spremembo izumili vlake iznenadenja. Vidite, ves vlak gre in nihče v njem ne ve kam in kako dolgo. Gredo približno tako, kakor Piccard skozi vseмирje, kakor jim pač Bog da.

In ker naši ljudje nore za novotarijami, ni izključeno, da bodo ti vlaki iznenadenja resno pričeli tekrovati z rednimi, ki so tako po večini prazni. Zato naj bi poleg Zveze za tujski promet tudi Železniška direkcija sama skrbela za take vlake. Stvar ni težka. Vsak redni potniški vlak je moči izpremeniti v vlak iznenadenja. Vstopi, recimo, potnik v teh toplih dneh v vagon in se takoj iznenadi. Namesto nezakurjenega oddelka ga dočaka sopara kakor v vojaški kuhinji. Pozimi pa namestu zakurjenega ledenica.

Ako vstopi v oddelek za nekadilce z namenom, da se bo nasrkal čistega zraka, bo doživel novo presenečenje. V oddelku za nekadilce je toliko dima, kakor da gori za visoke vsote zavarovana hiša. Ako pa gre v oddelek za kadilce, se bo spet iznenadil. Zasedlo ga je osem bledoličnih gospodičen s prižganimi cigaretami.

Lahko bi kdorkoli pripomnil, da redni potniški vlaki ne morejo biti vlaki iznenadenja, ker v njih potniki pozitivno vedo, kam potujejo in se presenečenje ne bi strinjalo s programom vlaka. To je pa pomota. Četudi je potnik kupil listek do do-

ločenega kraja, še ne pomeni, da bo tja tudi zares prispel. Merodajni skrbe za presenečenja. Še pred več meseci je izšel nalog, da morajo vlaki odsopihati s postaj brez signala. In potniki tako seveda doživijo razna presenečenja. Človek vzame recimo listek do Metlike, v Novem mestu pa gre na kranjsko klobaso in znameniti dolenski čvček. Ko je pojedel in dobil vrnjen drobiž, jo je vlak že zahrbtno in neslišno pobrisal tja čez Gorjance. Ali si morete misliti večje presenečenje? Hoteli ste v Metliko, ostali pa v Novem mestu pri ostanku kranjske klobase.

V programu vlakov iznenadenja ne smemo pozabiti tudi na trčenje. Od doma greste zdravi, celi in popolni: dve roki, dve nogi in nos na svojem mestu. In niti ne sanja se vam, da bo vlak iznenadenja morda zmajal to lepo vašo harmonijo. Naenkrat trči vaš vlak v masivnega tovornjaka, ki napravi iz vašega lepega osebnega vlaka pravcato harmoniko. Ko se od silnega iznenadenja osvestite, imate šele lepe stvari pred očmi: vaš nos je kakor zrezek razbit, leva noga je pa zarita v steno sosednjega oddelka.

Gospodu Alfi v odgovor

na zadnje »Ljubljansko pismo«

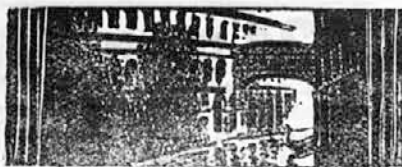
O, gospod Alfa! Prav pošteno ste se zmotili, če mislite, da si ne boste mogli izbrati ženske po vašem okusu! Nikar ne glejte samo tistih ljubljanskih (tu se je vrlim Gorenjkam v preveliki vnemi malo zalečelo, zato naj nam ne zamerijo, da drugače sicer dokaj nedolžno besedo rajši izpuslimo!) Kar na deželo pogledajte, pa vam jih bo toliko všeč, da si boste še »hareme« lahko napravili. Pa prav takih, kot si jih želite. V jedi se pač ne zadržujemo — le to se boste morali zopet bati, da bi vam preveč ne pojedle. »Frizerja« ne potrebujemo ne za lase, še manj pa za obrvi. Če se pa same malo »nakravžamo«, to pa še nič denarja ne stane. Sredstev: takih in takih in takih, pa nič ne potrebujemo, ker nam naša zdrava kri prav lepo pobarva ustnice in naša polna lica. Od pajčolanov se nam pa še sanja ne.

O, gospod Alfa! Zelo rade bi Vas spoznale! Pridite malo k nam na deželo, nikar se ne držite samo »bele (pobarvane) ljubljance«. No, če že res greste, kar vam je, mislim, nujno potrebno, se pa kar na Gorenjsko prvo podajte. Tam že med potjo lahko dobite pristen poljubček iz nepobarvanih usten, pa tudi kihati ne bo treba in roka se vam pri božanju tudi ne bo umazala.

Sedaj pa naprejš! Še nekaj nasvetov: na Bled nikar! Tam (Bleščani, brez zamer!) drogerije, parfumerije in damski frizerji sijajno izhajajo, zato rajši kar v okoliš pogledajte. Saj je povsod tako lepo, pa boste gotovo našli kar iščete: ljubko in zvesto ženo, povrh pa še sladek, toli pogrešan poljubček na nepobarvani usteci. — In končno, rešeni boste najhujšega — fantovskega davkal

Užaljena gorenjska dekleta.

MOST VZDIHOV

ZGODOVINSKI ROMAN NAPISAL MICHEL ZEVACO

72. nadaljevanje

»Ali ste že bili pri dožu?« je hlastno vprašal Altieri.

»Se ne. Mislil sem, da bi moral najprej vas obvestiti.«

Altieri je vrgel na policijskega šefa prodirljiv pogled.

Vedel je, da je Gennaro vdan dožu, ali je vsaj to domneval. In zato je že dolgo pazil, da ni prišel temu človeku preblizu... Kaj bi zdaj rad od njega?... Ali je prišel vohunit?... Zakaj mu je pravkar vrgel v obraz Candianoovo ime kakor nekakšno vabo?

»Zakaj,« je vprašal mrzlo, »zakaj ste hoteli o tej stvari poprej z menoj govoriti kakor s kom drugim? Ali so mar policijski posli moja stvar? Ah, naj vam povem, gospod: če bi bila policija res v mojih rokah, Rolanda Candiana že zdavnaj ne bi bilo več. Kot izdajalec, upornik, voditelj upornikov se je ta človek predrznil priti v Benetke!...«

»In zdaj se je predrznil celo vrniti se,« je mirno dejal Gennaro.

Altieri se je stresel.

»Le kaj bi rad! Po kaj se je vrnil v Benetke?« je zarenčal in krčevito stisnil ročaj bodala.

»Nu, vidite, da vas zanima usoda Rolanda Candiana... In vendar ste me sprejeli na tak način, da bi moral vstati in se posloviti... Toda preveč dober prijatelj sem vam.«

»Vi! Vi moj prijatelj!...«

»Ali vas mar to čudi?... In vendar je res... Verjemite mi, da vem dosti stvari...«

»Kakšne stvari?« je kričnil Altieri in prebledel.

»Nu... stvari, ki zadevajo Rolanda Candiana... Tako na primer vem, da gori v vas upravičeno osebno sovraštvo proti njemu. Bodiva odkrita. Dokaz, da sem jaz odkrit z vami, je to, da vas potrebujem... Zakaj, vam bom povedal pozneje...«

»Kdaj?« je zasopel generalni kapitan.

»Čez mesec dni... Morda že čez štirinajst dni... Dotlej bom namreč odsoten iz Benetk... Kar se bo v tem času v mestu zgodilo, ne bom maral vedeti... Naj Candiana zgrabijo... naj ga puste na svobodi, naj store... kaj drugega... jaz ne bom ničesar vedel!«

»Iz Benetk odpotujete?... Ali bi smel vedeti, zakaj?«

»Samo zato, ker se nočem mešati v stvari, ki se pripravljajo, ker ne maram ničesar vedeti...«

Altieri je hlastno skočil pokoncu.

Zdaj je bil trdno prepričan, da policijski šef ve za zaroto.

Stopil je k njemu.

»Če zinem zdaj le besedico preveč,« je izpreletelo Gennaro, »sem mrtev.«

»Kaj pa mislite, da se pripravlja?« je zarenčal Altieri.

»Saj vam govorim že deset minut: aretacija Candiana.«

Altieri se je oddahnil.

Spustil se je spet na stol.

»In zakaj se ne marate v to reč mešati?« je vprašal z manj trdim glasom, že napol ukročen.

»Evo, zakaj: dvakrat sem poskušal Candiana zgrabiti, pa se mi je obakrat izjalovilo. Tretji neuspeh bi me utegnil glave stati. Nu, in prepričanje imam — morda sem preveč babjeveren — da tudi v tretje ne bom uspel, prav tako ne kakor nisem prvič ne drugič... Ne vem, ali me dobro razumete.«

»Razumem vas; kar nadaljujte!«

»Videl sem tega človeka tako strašnega in tako nepremagljivega, da sem se ga začel bati,

jaz, ki se ničesar ne bojim. In mislil sem si, da zgrabitev Candiana prav gotovo ne more biti stvar policije... temveč neka... rodbinska stvar.«

»Ah! Ah!«

»Dejal sem si, da je prav gotovo v Benetkah kaj ljudi, ki bi jim bilo dosti do tega, če bi — denimo — zvedeli, da bo Roland Candiano drevi sam doma.«

Pri teh besedah je Altierija prešinil silen drget — podobno kakor v začetku tega razgovora.

Toda premagal se je in gluho vprašal:

»O katerih ljudeh govorite?«

»O vas, na primer,« je odgovoril Gennaro z nekakšno naivnostjo, ki je bila pri njem višek zvižanosti. »O vas, Altieri... Nu, dejal sem vam, da hočem biti z vami odkrit. In to tudi bom do konca, pa čeprav bi se vam moja odkritost utegnila videti žaljiva... Ali mar ne vem, da sta vi in Roland imela... da sta imela isto ljubezen?... Ali mar ne vem, da je ta človek, dokler bo živ, ovira vaši sreči? Prav za prav je meni vseeno, ali Rolanda Candiana dobe ali ne!... Glavno je, da pazim, da ne napravi ničesar zoper republiko. S tem je moja dolžnost opravljena... Toda pri vas, glejte, pri vas je stvar druga. Prepustim ga vam, in trdno mislim, da vam s tem napravim zelo veliko uslugo... O, nikar se ne čudite. Vem, nikdar mi niste dali, da bi se vam izkazal, ker ste mislili, da sem slepo vdan interesom... nekega drugega... Toda jaz sem čuječe sledil vašemu delu... in s simpatijami. Bolelo me je, da vas vidim na takem mestu, ki z njim očitno niste zadovoljni... Bolelo me je posebno to, ker sem videl, da imate svoje skrbi...«

Nastala je dolga tišina.

»Le koga hoče izdati?« se je vprašal Altieri.

Toda kaj kmalu si je dejal, da je Gennaro prišel k njemu z dobrim namenom. Če ve za zaroto, če je vdan Foscariju — kaj mu je potem branilo, da ga ni zgrabil v doževi palači, kamor je zadnje čase zahajal malone vsak dan?...

Vprašujoče in prodirljivo je pogledal policijskega šefa. Gennaro ni trenil z očmi.

In Gennaro je čital v tem pogledu, da je njegova stvar dobljena.

Vstal je.

»Mislim,« je dejal, »da sem izpolnil nekakšno moralno dolžnost, ko sem prišel sem. Zdaj vas zapustim... Naj se zgodi karkoli, vedite, da sem ravnal nasproti vam kakor pravi prijatelj.«

Altieri ni odgovoril. Tudi on je vstal in spremil Gennaro do vrat svojega kabineta.

Policijski šef je bil že na pragu, tedaj mu je pa generalni kapitan iznenada ponudil roko.

Gennaro jo je spoštljivo stisnil.

»Pravite,« je vprašal Altieri s tihim in nekoliko tresočim se glasom, »pravite, da bo Roland Candiano drevi doma?«

»Da, na Olivolskem otoku.«

»Sam?«

»Da, sam... s svojim starim očetom.«

S temi besedami je Gennaro odšel in se naglo vrnil domov.

Tam se je pogledal v zrcalo in vzkliknil:

»O veliki moži! Kako malo tehtajo vsi ti ljudje v tvoji roki! Dožje, kapitani, zarotniki, voditelji strank in poglavarji razbojniških tolp, priklonite se pred svojim mojstrom in počastite v meni najstrašnejšo in najveličastnejšo ustanovo civiliziranega sveta: policijo!...«

To reki je Gennaro prasnjal v smeh in si pomel roke. Nato je pozvonil.

Vstopil je lakej.

»Ali poznaš Olivolski otok?« je vprašal policijski šef.

Lakej se je nasmehnil.

»In veš, kdo ta trenutek tam stanuje?«

»Da: mož, ki je malo poprej obiskal vašo Svetlost.«

»Ah! Ah! Tak si ga spoznal?«

Lakej se je spet nasmehnil.

»Nu, drevi se boš skril na Olivolskem vrtu. In tam boš prebil noč. Naj se zgodi v hiši ali na vrtu karkoli, ti se mi nimaš v nič vmešavati. Tvoja naloga bo samo odpreti oči in ušesa, da mi boš jutri zjutraj povedal, kaj boš videl in slišal. Deset srebrnikov, če nalogo dobro opraviš. Deset udarcev s korobačem, če kdorkoli uzre samo konec tvojega ušesa.«

Lakej se je globoko priklonil in izginil.

XXV

Sestanek

(Dalje)

Ko je Altieri ostal sam, se je vstopil na stredo svojega kabineta, kakor da bi še poslednjič pomišljal, ali naj se za nekaj odloči ali ne.

Naposled se je odločil in poklical slugo:

»Naj pride Castruccio,« je kratko velel.

Nekaj minut nato je stal pred njim mož kakih tridesetih let v uniformi arkebuzirskega častnika.

Vsa zunanost tega častnika je izdajala silno telesno moč, in njegov pokojni obraz, njegova roznata in obrita lica, njegove naivne oči so ta videz moči še podčrtavale.

Altieri ga je nekaj časa gledal z izrazom nekakšnega mračnega občudovanja.

»Castruccio,« mu je nato dejal, »ali bi šel drevi z menoj na neko nevarno pot?«

»Saj veste, da sem zmerom pripravljen tvegati življenje za vas.«

»Prav. Pridi torej drevi ob desetih sem in pripelji svoja prijatelja Romanija in Giberta.«

»Zgodilo se bo. Ali gre za...?«

Castruccio je napravil zamah, kakor bi sunil z bodalom.

»Da,« je pritrdil Altieri.

»Imenitno!... Koga?...«

»Boš že videl.«

»Kje?...«

»Boš že zvedel.«

»Va bene. Torej drevi ob desetih tu, in s seboj naj vzamemo dobra bodala?«

»Imenitno si me razumel.«

Častnik je odšel. Altieri se je nasmehnil. Prvič v zadnjih letih je prišlo nekaj miru v to dušo, trpinčeno od strasti. Zakaj obisk policijskega šefa mu je dal eno gotovost: da namreč Gennaro ni proti njemu. To je mnogo vredno. Čeprav se mu je zdel takrat uspeh zarote že zagotovljen, bi vendar tako odločen in prekanjen mož, kakor je bil policijski šef, v slučaju, če bi zarota prišla na dan, lahko vse izjalovil. Iz razlogov, ki jih ni poznal, je hotel Gennaro ostati vsaj nevtralen, če že ne odkrito stopiti na njegovo stran.

Altieri je torej triumfiral: postal bo dož!

In v kakšnih okoliščinah!... Iznebil se bo Rolanda Candiana, to se pravi konec bo moretjih sanj in v popolnem miru bo lahko delal za izvedbo svojih velikih naklepov.

In ko bo Roland mrtev, pač ne bo dolgo trajalo, da si pridobi tudi Leonoro. Da je Leonora prisegla neomajno in deviško zvestobo žive mu Candianu, se mu je zdelo še razumljivo... Toda ta zvestoba je trajala že osem let. Ali bo segla še preko smrti?...

Ne, to ni verjetno, to ni mogoče...

Toli ponosna potomka staroslavni dožev bo srečna, da postane doževka. In njenemu ponosu bo zadoščeno na tak način, kakor se ni upala niti sanjati.

Da, Leonora bo odnehala iz ponosa... in potem pride še ljubezen!

Altieri že dolgo ni čutil tolikšnih nad v svojem srcu.

To pot se je vendarle usoda nasmehnila njegovemu slavohlepu in njegovi ljubezni.

To pot si bo tako rekoč brez bitke priboril zmago.

Altieri je bil zdaj popolnoma miren. In začel je premišljati o pripravah za drevišnji umor Rolanda Candiana...

Ko je odhajal iz svojega kabineta, mu je na obrazu sijal zmagoslaven usmev.

Toda namestu da bi bil krenil čez predsojba, kjer so bili zbrani njegovi častniki, je zavil po stopnicah v prvo nadstropje... proti sobam Dandola in njegove hčere.

Na tihem je upal, da bo srečal Leonoro.

In če bi jo srečal, ji je hotel zmagoslavno pogledati v oči in ji dati razumeti, da se pripravljajo velike reči.

Toda srečal ni ne Leonore ne Dandola, in tako se je vrnil v predsobo, kjer se je spustil s častniki v vesel pogovor.

Še nikoli se ni Altieri pokazal svojim častnikom in dvorjanom z veselim obrazom. Še zmerom so ga videli mračnega.

Zato so se eni začudili, druge je pa malone prevzel gluh nemir.

Zakaj Altierijevi dvorjani so se kakor vsi dvorjani veselili ali pa vznemirjali po tem, kakršen vtisk je nanje napravil obraz njihovega gospodarja.

Altieri je imel svoj dvor, kakor je Bembo imel svojega in dož Foscari.

Samo da so bili vsi Altierijevi dvorjani v vojaških uniformah; njegova palača je bila podobna vojašnici gardistov.

Pozno popoldne, mrak je že jel legati na zemljo, je Altieri odšel z doma.

Bil je sam; ogrnjen je bil v širok plašč, ki mu je zakrival del obraza. Pod plaščem to pot ni imel uniforme.

Altieri je dolgo hodil po ozkih beneških ulicah in uličicah.

Nočilo se je že, ko je prispel v enega izmed najbolj zapuščenih in tudi najzloglasnejših beneških okrajev.

Česa je tod iskal generalni kapitan?

Tu so živeli pomorščaki najnižjih činov, tu so prebivala tudi tista nesrečna dekleta, ki jih je beda — prav tako kakor danes — silila, da so prodajala svojo ljubezen za kosček kruha.

Tu so naposled stanovali berači vseh vrst, tisti, ki so v ranem jutru odhajali s kitarami prosit miloščine, in tisti, ki so hodili na trg razkazovat svoje rane ali pa pohabljenе ude, da so zbujali sočutje in si tako zaslužili kakšen belič.

Ta okraj je bil torej okraj bede.

In tudi okraj prostitucije.

Mogoče so pa razen siromakov in beračev prebivali v tem žalostnem okraju tudi še drugačni ljudje...

Altieri je zavil v mračno in ozko ulico.

Stopal je pogumno, čeprav je bil sam.

Rekli smo, pogumno...

Zakaj v mraku so švigale po ulicah nejasne postave, ljudje, ki so brez dvoma znali prav tako spretno kakor lok na goslih sukati tudi bodalo.

Mogoče sta Altierija rešili pogumna hoja in hladnokrvnost njegovega nastopa; mogoče ga je ta ali oni tudi spoznal in so se ga potuhnjene postave, ki so prežale na vogalih, ustrašile, da se mu niso upale storiti ničesar žalega.

Naposled se je Altieri ustavil pred nizko hišo.

Imela je samo prithičje, tik nad njim se je vpenjala streha in iz nje je gledala mračna

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Pere, suši, mona in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
L J U B L J A N A

lina. In ta pol odprta lina se je zdelo kakor edino oko prežečega enookca.

V prithičju so bila vrata in edino okno.

Okno je bilo razsvetljeno.

Altieri je hotel pogledati skozenj; toda steklo ni bilo samo zelo debelo, nego je bilo tudi pokrito z gosto plastjo prahu.

Altieri je brez pomišljanja potrkal na vrata.

Stara, umazana in škrbasta žena z mežikajočimi očmi mu je odprla. V roki je imela eno tistih svetiljk na olje, ki so jih obešali na žebelj.

Starka je ostro preletela poznega gosta. To kar je videla, jo je očitno pomirilo; brez besede je nato čakala, da bo neznanec izpregovoril.

Altieri je vprašal:

»Ali tu stanuje Spartivento?«

»Da, Visokost,« je odgovorila starka in stopila korak nazaj z usmevom, ki naj bi povabil neznanca k vstopu.

Altieri je res vstopil.

Starka je skrbno zaklenila vrata in povabila obiskovalca, naj sede na leseno pručico.

Altieri je odkimal.

Ni čudo! Soba je bila vse prej ko vabljava: na stropu si videl razobešene nagačene živali, v kotu gnezdo črnih mačk, ki so potuhnjeno hodile sem in tja, z ukrivljenim hrbtom in našopirjenim repom; videl si kose dragocenega blaga, bizarne vrče s smodnikom, meče in bodala, videl si pristne dragulje in steklen lišp, podobe Matere božje in blazinice z ljubezenskimi dišavami, ki se polagajo med perilo, videl si prekapnice in drugo kuhinjsko orodje, razmetano po dragocenih naslanjačih, in vse to pokrito z debelo plastjo prahu.

V ozadju so bila druga vrata in še eno okno; vrata so držala na stopnice, ki si po njih prišel pod streho. Črvivo okno je gledalo na kanal, čigar črne vode so skrivnostno in zlovesče pljuskale.

Moža, ki bi bil manj pogumen kakor Altieri, bi bila obšla groza.

Obletel je sobo s prezirljivim pogledom, potem se je pa spet obrnil k starki, ki se je neprestano režala. In s tihim in gladko tekočim glasom je začela govoriti:

»Ali ste prišli k mojemu sinu, Visokost, ali k moji hčeri ali pa k meni? To namreč ni vseeno!... Ali naj vam vedežujem, hočete spoznati preteklost, sedanjost in bodočnost, radi bi vedeli, ali vas ona ljubi, in kako napravite, da vas bo ljubila? Če je tako, vam bom jaz postregla. Ali želite nemara praškov za mladost, čudodelnega žganja, skrivnosti ljubezni, ali bi hoteli vlti v žile ravnodušne in ko marmor mrzle ženske ognja vse požigajoče ljubezenske strasti? Tudi tu vam bom jaz postregla... Ali ste pa prišli po skriven strup, ki ne pusti sledov in nezaznavno uspava osovraženega tekmeča, ki se je drznil zaigrati vaši dragi podoknico na kitari? Tudi tu, Visokost, bom jaz tista, ki si bom smela lastiti čast, da vam postrežem... Ali si pa želite lepe prilice, močne, lepo rasle, strastne in vešče vseh ljubezenskih umetnosti? Če je tako, vam jo moja hči ta trenutek pripelje. Povedati morate samo, kakšne si želite: črne ko noč, plave ko Venera, Nemke, Francozinje, Španjolke, Nubijke... Govorite, Visokost!... Ali bi se pa naposled radi odkrižali katerega ljubosumnega moža ali preveč vsiljivega ljubimca? Morda želite, da bi se bogat sorodnik, ki bi ga radi podedovali, z dobro merjenim sunkom bodala za trajno preselil k svojim prednikom? Če je to tisto, česar si že-

lite, potem vam pokličem svojega sina... Izbirajte, Visokost: mati, sin ali hči?«

Altieri je odgovoril:

»K Spartiventu sem prišel.«

»K mojemu sinu! Ravno je doma in bo zelo vesel, da vam bo lahko postregel. Človek bi skoraj rekel, da vas je že čakal. Zakaj, nocoj bi bil moral nekam iti, deset srebrnikov mu je bilo obljubljenih; toda moj sinko je rajši ostal doma. Prav gotovo mu je moralo nekaj reči...«

»Molči, stara, pojdi rajši in pokliči svojega sina!«

»Izvolite z menoj, Visokost,« je odgovorila starka in odprla vrata v ozadju.

Altieri se je zagledal na temnih in zasmrajenih stopnicah.

Za sekundo se je obotavljal, potem je pa, vedoč da ima za pasom brušeno bodalo, s trdnim korakom stopil naprej. Starka je dvakrat potrkala s palico po stropu.

Na vrhu stopnic se je Altieri zagledal v veliki a nizki sobi; v enem izmed kotov je motno brlela majhna svetiljka, ves ostali del čumnate je bil pa ogrnjen v temo.

V kotu je stala vegasta postelja, nekaj stolic je bilo okoli majhne mize, na mizi pa steklenica in nekaj kozarcev; na velikih žeblih je viselo kak tucat dolgih in tankih mečev; sredi vsega tega je pa stal visok in vitek mož in se priklanjal s čepico v roki — s čepico, katere črna perjanica je opletala po stropu.

»Vaš sluga Spartivento,« se je predstavil ta mož in se vzravnal.

Altieri ga je začudeno pogledal.

Spartivento je bil res vreden svojega imena ali vzdevka.*

Bil je suh, z velikim ostrim nosom na košenem obrazu in s stisnjenimi ustnicami. Oblečen je bil črno, vse njegovo orožje je pa obstajalo iz kratkega bodala, zataknenega v nožnico iz obrabljenega rdečega žameta. V njegovih očeh je gorel mrk ogenj, in njegova živčna roka z dolgimi, kljukastimi prsti se je zdelo kakor da išče, kaj naj zagrabi...

Bil je človek, ki so ga najemali za uboje; bil je poluradni krvnik, ki je užival še mnogo strahotnejši sloves kakor poklicni krvnik sam...

Vsaka doba ima svojega značilnega človeka.

Spartivento je bil človek tiste dobe.

Kakor je bila stara gostobesedna, prav tako je bil njen sin molčeč:

Priklonil se je bil in dejal samo tri besede:

»Vaš sluga Spartivento.«

In zdaj je čakal, da se bo nočni gost odločil in povedal, kaj bi rad. Bil je že vaje, da so se njegovi obiskovalci obotavljali, preden so prišli s svojimi črnimi naklepi na dan.

Tudi Altieri ni bil izjema.

Zdajci je trznil: odločil se je!

»Možster,« je dejal, »pripovedovali so mi o tvoji čudoviti spretnosti zastran ravnanja tako z mečem kakor z bodalom.«

»Človeka znam ubiti dokaj korenito.«

Spartivento je izrekel te besede s skromnostjo človeka, ki se zna preceniti po pravi vrednosti.

»Kdo ti pravi, da gre za umor?« je vprašal Altieri.

»Počemu ste pa potem prišli k meni?« se je nehlinjeno začudil razbojnik. »Ali se je moja mati mar zmotila?«

Namršil je obrvi in se obrnil k vratom.

»Stoj,« je tedaj velel Altieri, »stoj in poslušaj!«

Mož se je obrnil, se priklonil in čakal, pol v temi, pol v luči male svetiljke, kar je še bolj poudarjalo koščenost njegovega obraza.

»Ugenil si, možster,« je povzel Altieri. »Gre za to, da nekoga ubiješ. Ali si pripravljen storiti, kar ti bom zapovedal?«

* Spartivento: človek, ki reže veter.

Nekaj o Ossi Oswaldi

V Neubabelsbergu se je pojavil redek gost. Čeprav se je dolgo skrivala, jo spoznamo na prvi pogled. Oko ji je še zmerom vedro in poredno. Tako navihano se zna smejeti samo prešerna Ossi Oswaldova, neugnana dekletce, ki ga poznamo iz neštetihih nemih filmov. Prav ona jim je pripomogla k velikemu uspehu.

>Veste koliko sem bila stara, ko sem prvič stopila na ta sveta tla? Celih petnajst let sem imela! Popolnoma sama sem se odpravila — in še to naskrivaj — na dolgo pot od domače hiše v Niederschönhausen-u (ne iz Pan-

Ossi Oswald

kowa, kakor zmerom pomotoma trdél), tu sem. Srce mi je seveda razbijalo, da nikoli tega, pa saj ni bil moj načrt kar tako. Hotela sem kakšnemu visokemu filmskemu gospodu pokazati vse svoje umetniške in šale, ki sem se jih vadila že v šoli, prepričana, da me bo kar pri priči angažiral. Na tej tako pomembni vožnji sem prvič dognala, kako energično je bilo prav za prav moje malo razbijajoče srce. Tistega dne sem nad vse jasno spoznala, kako kratkovidna je bila moja družina, ki me je zmerjala

ma kmalu izprevidela. Tem bolj sem se pa zaljubila v svoje rahle kite in svojo kuštravo glavo. Oboje mi je bilo simbol mojega značaja vsa leta, dokler sem igrala za nemo platno. Gospodje Delca-Bioscopia so imeli takrat menda važnejša opravila, kakor da bi zapravljali čas z malo begunko iz Niederschönhausena (prosim, ne iz Pankowa), za to ni bilo nič iz mojega predvajanja umetnij in burk. Moj naslov so si pa vendarle zapisali. Nekaj dni po tem prvem obisku sem dobila poziv, naj se takrat in takrat znajdem v družabni obleki in neubabelsberških tleh. Sveta nebesa! Petnajst let, pa družabna obleka, poleg vsega pa še strogi starši! Kdo si še upa trditi, da je pot k slavi posuta s cvetjem? Prišla sem seveda v predpisani obleki in točno v filmski atelje na prvo poskušnjo.

S svojimi svežimi navihano smejočimi se usti mi je pripovedovala te stare spomine. Zdaj je spet ta živahna gospa Oswaldova pl. Koczian v razširjenem Neubabelsbergu. In spet bo po dolgem odmoru prvič nastopila — v zvočnem filmu.

>Tokrat mi srce nič ne nagaja, pa tudi skrbi za družabno obleko nimam, ker za svojo vlogo v »Zvezdi iz Valencije« ne potrebujem take. Ufa bo delala ta film v Zeislerjevi produkciji. Toda nečesa se veselim kakor otrok: pela bom! Kuštrave glave že dolgo nimam več, kite že bog ve kje trohne. Pa saj veste, da se v življenju vse menja, tudi okus gledalcev... *

Filmiranje »Zvezde iz Valencije« z Ossi Oswald in Liano Haid

z neumno domišljavo gosko, če me je kdo izmed njih zasačil pred ogledalom, ko sem si delala pričesko à la Henny Porten. Saj priznam! Iz tiste pričeske ni bilo nič; to sem sa-

Filmske novosti

Zakaj zarije noj glavo v pesek?

Napisal Martin Johnson

Zakonca Osa in Martin Johnson, znana raziskovalca Afrike, sta se nedavno vrnila iz Belgijskega Konga. Na tej ekspediciji sta snemala zvočni film »Congo-rilla« ter napisala knjigo z istim naslovom.

O divjih zvereh in o pticah roparih pripovedujejo vse polno čudnih reči. Mnogo je sicer resničnega, povečini so pa te pripovedke samo plod domišljije. Med te fantastične zgodbe štejem tudi ono, ki pravi, da skrije noj v nevarnosti glavo v pesek, samo da ne vidi pretečega zla. Resnica je pa, da zarije noj svojo glavo v pesek za to, da si ugasi žejo. Noj prav nerad pije na odprtih izvorih in rekah, za to rajši riže s kljunom tako globoko v pesek, da najde zaželeno pijačo. Samo neresni ljudje, ki ne poznajo dobrote skrivnostne zemlje, so mogli raztresti take neresnične vesti.

Prav tako neosnovano je mnenje, da si poišče slon osamljen kraj, kadar začuti, da se bliža smrt. To bi naj bil neki tajinstven in neznan predel, ki ga še nikoli ni videlo človeško oko. Pa ne drži, ker takih slonovskih pokopališč sploh ni. Tam sem večkrat videl mrtve slone. Sicer pa ni težko najti izvora tega ljudskega mnenja, ker se le redkokdaj zgodi, da kdo vidi ob poti mrtvega slona. Slonovo truplo ne leži dolgo v puščavi; na tisoče kilometrov lahko prehodiš, ne da bi ga uzrl. Rešitev te uganke je pre-

Schichtov

RADION

365 SOLNČNIH DNI NA LETO!

Radion naredi gospodinjo popolnoma neodvisno od časa in vremena. Vse tisto, kar doseže ona s tem, da beli perilo na solncu, in to samo poleti, doseže z Radionom že v pralnem kotlu in ob vsakem letnem času. Zakaj že pri kuhanju prehaja na milijone kisikovih mehurčkov s čistilno peno mila vred skozi perilo — ki postane tako brez vsakega truda snežnobelo in čisto!

DELUJE V KOTLU
KAKOR SOLNCE NA TRATI

R.J. 6-339

sina Lionel in John igrajo.) O bratih Barrymorih vedo v Ameriki pravcate bajke. Saj je pa tudi vsak njihov nastop dogodek najvišje umetniške vrste. V tem filmu igra Lionel Barrymore predstojnika carske policije.

Janet Gaynor — Charles Farrell

To priljubljeno dvojico bomo spet videli v dveh Foxovih filmih. Kakor običajno igrata tudi v filmu »Pot k sreči« spet skupaj, ime drugega filma pa še ni znano. Prvi film je presunljiva povest male siromašne izseljenke, ki se pripelje v Ameriko v medkrovju in pretrpi vse mogoče nesreče. Nazorno nam pokaže kako je človeku brez denarja in brez znancev v Novem svetu. H koncu se pa mali Janeti vendar nasmeje sreča, ko se za njo pobriga bogataš Charles Farrell in jo reši iz rok policije. — Drugi film nam kaže življenje male pepelčice in siromaškega skladatelja. Odlikuje se z izredno lepimi pesmimi.

Reka Strave v »Congo-rilli«

Richard Maedler in Lewis Tappan, ki sta spremljala Oso in Martina Johnsona na ekspediciji po Centralni Afriki, pripovedujeta, da so bili v največji nevarnosti v bližini prekrasnih Murchisonovih slapov, kjer jih je napadla cela tropa povodnih konjev in krokodilov. Komaj se jima je posrečilo uiti tem lakotnim zverem.

Poravnajte naročnino!

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

Povest, ki smo jo v prvi številki začeli prinašati, je napisal P. R. — tisti pisatelj, ki nam je dal že „Nezakonsko mater“. Naši čitatelji, ki so brali 1. in 2. letnik „Romana“ se gotovo še dobro spominjajo pretresljive ljubavne zgodbe, ki je takrat zbudila vseobčo pozornost in priznanje. „Kalvarija ljubezni“ je napisana po

resničnih dogodkih iz polpretekle in nedavno minule dobe in je pretresljiva slika človeškega trpljenja in strasti. Prepričani smo, da nismo mogli svojim zvestim čitateljem za novo leto bolj ustreči, kakor s to našo novo povestjo, ki jo bodo z velikim zanimanjem brali od začetka do konca.

Drugi dan se ni nič izpremenilo, razen vremena. Solnce se je to pot skrivaj za gosto meglo, ki je stala kakor velikanski kos bombaze pred oknom. V Cirilovih očeh je utrl lesk; nič več ni bilo tistega otroškega sijaja v njih kakor prejšnji dan. Bile so mrtve...

Ljudmila je prišla, stala nekaj časa brez besed... in spet šla. Nemo, brez poljuba...

Horvina ta dan ni videla.

Tako je prihajala dan za dnem, vselej ob isti uri, vselej v črni obleki z žalno tenčico na obrazu. Cirilovo telesno stanje se je popravljalo... rana se je celila, v lica je prihajala kri. Sile so se mu vidno vračale. Toda razum se je zdelo, da je za zmerom ugasnil. Zdaj pa zdaj je izpregovoril kakšno besedo... toda te besede so bile brez zveze, brez smisla. Nekega dne so mu pa prišle na ustnice besede:

»Ljudmila... Marko... Boža...«

In potem jih je večkrat ponovil. A koj nato jih je spet pozabil. Časih se je tudi zasmejal... čudno, nervozno, da je človeka zbudilo v srce. In ko ga je Horvin tako gledal, je nehote sam pri sebi zamrmral:

»Živa smrt...«

Pomen teh dveh besed, ki mu je bil še pred nekaj dnevi negotov, mu je zdaj stal s strahovito jasnostjo pred očmi. Ali je mar kirurg že na večer operacije slutil, kaj se bo zgodilo? Ali ni celo hotel, da se to zgodi? Izguba razuma, ki bo napravila iz tega moža čunjo brez volje in življenja — ali ni zavestno računal s tem? Ali ni mar na tistem z vso gorečnostjo premišljal, da tak mož ne bi mogel biti nikoli več ne mož ne ljubimec?

Kdo bi vedel!

Poslej se je izogibal Ljudmili; kadar je prišla mlada žena na svoj vsakdanji obisk, ni Horvina nikoli več videla. Toda nekega dne je dobil njeno vizitnico in nekaj besed na njej: Ljudmila je hotela slišati njegovo sodbo o svojem možu.

Počakal jo je torej in ko je prišla, se ji je opravičil, da je imel obiske v bolnici in da zato ni nikoli utegnil z njo govoriti. Ljudmila se ni nič izpremenila; njena boleost se ni zdelo nič večja, njena tesnoba nič obupnejša.

Njun razgovor je bil kratek.

»Gospod doktor,« je dejala, »prišla sem, da vas v imenu svojih otrok prosim, da mi odkrito poveste svojo sodbo o stanju mojega moža.«

»Rana se dobro celi, gospa, in prepričan sem, da bo prav kmalu zaceljena.«

»To vem in tega nisem imela v mislih. Vprašam vas samo, kako je z njegovim razumom, ki ste mi rekli, da se mu bo polagoma vrnil.«

»O tem sem še zmerom prepričan.«

»A njegovo sedanje stanje?«

»Njegovo sedanje stanje... zastran tega še nisem izgubil vsega upanja. Res da je danes še težko reči, ali se mu bodo vrnil vse njegove duhovne sile. Toda trdno sem prepričan, da bo sčasoma skoraj popolnoma ozdravel.«

In hoteč dati svojim besedam več tehnosti, je resno povzel, uporabljal medicinske strokovne izraze:

»V možganih vlada še kongestija, ki mora biti posledica kake skrite ranice, ki povzroča te fiziološke motnje. Trajalo bo zelo dolgo, preden se bo ta nevidna ranica zacelila; potem šele bo kongestija ponehala in možgani bodo začeli normalno funkcionirati. Možna je pa še druga hipoteza: da namreč bolnika katere stvar iznenada silno pretrese, da bi kongestija v trenutku popustila in bi se mu tako rekoč kakor blisk zasvetil razum v možganih. Vse je mogoče in zato danes še ne kaže obupavati.«

Govoril je brez ironije in brez posebnega podarka. Govoril je s to ženo, kakor bi govoril s katerikoli drugim pacientom, ki ga vobče ne bi poznal.

Nastal je trenutek usodne tišine. Ljudmili je sililo na ustnice neko vprašanje, ki se ga pa ni upala izreči. Naposled se je le odločila.

»Ali bo moj mož čez nekaj dni lahko vstal... in zapustil to hišo?«

»Da, čez kak teden dni. Takrat bo izven nevarnosti.«

»Čez teden dni... Prav.«

Ljudmila je pozdravila kirurga in ne da bi bila čakala, da jo spremi, se je obrnila k vratom in šla.

Ko se je drugi dan vrnila, se je zdelo, kakor bi bila boleostna napetost na njenem obrazu nekoliko popustila. Bilo je, kakor bi se nekak pokoj naselil v njeni duši.

Da, in ta pokojnost je prihajala od novih dvomov, ki so vstali v njej. Spet se je predala upom, da Ciril morda le ni kriv, da ji ni prelomil zvestobe.

Ali bi bilo res izključeno, da bi bila katerega zločina roka — Horvinova na primer: iz katerega nagiba, ne bi bilo težko ugeniti — da bi bila zločina roka podteknila oni listič v Cirilov žep? Pisava je bila sicer ženska, toda možno je bilo, da je imel pomočnico pri tem zavrženem početju. Ob tej misli je Ljudmili kri zalila obraz. Blazna nada ji je šinila v možgane. In kakor zaverovana si je polglasno govorila pred se, hoteč samo sebe prepričati, da je to res:

»Ta Adelina morda sploh nikoli ni živela... Saj mi ni Ciril nikoli njenega imena omenil...«

Tisto popoldne je Ciril že sedel na postelji. Glavo je imel sicer še vso obvezano, toda bilo je očitno, da se mu moči spet vračajo. Njegovi prsti so begali po odeji in risali nesmiselne like. Mlada žena je pristopila k njemu. Njene oči so sijale kakor nekoč, in ustnice, ki se jim je vrnila rožnata barva, so ji drhtele.

Tik postelje je obstala in se sklonila k ranjenču. In v poljub, ki ga je zdaj impulzivno pritisnila nesrečnemu na čelo, je položila vso svojo nekdanjo nežnost in ljubezen.

Ciril jo je pogledal. In zdajci je nekaj zamrmral. Nezvezne besede... le ena je bila jasna, tako jasna, da je Ljudmilo vrglo nazaj:

»Adelina!...«

Adelina!... Razločno je slišala to besedo... In če se je v takem trenutku pojavila v ranjenčevih možganih, je to pomenilo, da je Ciril moral to žensko res poznati. Ljudmilin obraz je postal trd. Dvom, ki jo je bil obšel malo ur prej in navdal njeno obupano dušo z novimi upi, ta dvom je bil poslej nemogoč.

Da, Ciril jo je izdal! To žensko, ki še malo prej ni hotela verjeti, da bi sploh živela, to žensko je Ciril poznal. Ta ženska je zavzemala svoj prostor v Cirilovem življenju. Morda celo največjega... Nesrečna Ljudmila je imela zdaj za to neizpodbiten dokaz. In ko je ta dan odhajala od Cirila, je bila njena žalost še neizmernejša, njej obup po tem silnem udarcu še večji kakor prej.

Tako so minevali dnevi. Ilona ni niti enkrat prišla v sanatorij. Zato se je pa Horvin vsak dan odpeljal v hotel »Pri Labodu«.

Na njegov nalog so strežniki nekega jutra Cirila oblekli in ga postavili na noge. Prvi njegovi koraki po sobi so bili težki in kolena so se mu šibila. Drugi dan je šlo že laže.

Tudi govoril je že jasneje in razločneje, čeprav v njegovih besedah ni bilo zmisla. In potem se je navadno spustil v smeh, v brezumen otroški smeh. Kdor je videl tega moža, ki je še pred mesecem dni očaral svoje poslušalce z duhovitostmi in zabavnostmi, kdor je videl tega moža, ki so mu poprej vsi pripisovali veliko karijero, ga je moralo presuniti v dno srca.

Kadar je prišla Ljudmila, jo je pogledal s svojimi velikimi, praznimi očmi... z očmi, ki so bile še pred kratkim tako svetle in prijazne. Samo enkrat je iznenada zašepetal njeno ime:

»Ljudmila!...«

In potem ga je smeje se ponavljal, kakor otrok:

»Ljudmila... Ljudmila... Ljudmila...«

Pogledala ga je. In kakor bi jo bilo to ime z magično silo vleklo k njemu, je stopila k postelji. Toda v tem je že drugo ime stopilo na njegove ustnice:

»Adelina!...«

Stresla se je in z grozo, ne, z neprikritim sovraštvom spet odstopila.

Ciril je od dne do dne laže hodil po sobi. Kadar je sijalo solnce, je stal pri oknu, kakor bi ga bili solnčni žarki ukleli. Od dne do dne se je njegovo stanje popravljalo in tako se je čedalje bolj bližal dan, ko bo lahko zapustil sanatorij.

Nekega dne je Ljudmila v drugič želela govoriti s kirurgom. Njun razgovor je bil prav tako kratek kakor prvič. Mlada žena je hotela vedeti, koliko mu je dolžna za operacijo in zdravniško oskrbo.

Mirno in navidez mrzlo je Horvin odgovoril:

»Sami veste, gospa, da nisem nikoli računal, da mi to poplačate z denarjem. Nadejal sem se nečesa drugega, toda okoliščine so bile proti meni... sebe samo bi razžalili, če bi mi ponudili denar. Meni ostane moj sen in vzlic vašemu odporu upanje.«

To je bilo prvič, da je namignil na prošlost. In navzlic ravnodušnosti, ki si jo je prizadeval kazati na zunaj, je njegov glas mladi ženi jasno razodeval, da ne misli odnehati.

Kirurg je povzel:

»Hotel sem dr. Milavca popolnoma ozdraviti... Na žalost se mi ni posrečilo. Toda vnovič vam zagotovem, da upam v postopnoboljšanje sedanjega kongestivnega stanja možganov... Morda utegne to trajati mesece, morda celo leta, toda končna ozdravitev se mi zdi gotova.«

In njegov glas je postal komaj zaznavno ironičen, ko je dodal:

»Takrat boste spet imeli takega moža, kakoršnega ste imeli nekoč.«

Ljudmila kakor ga ne bi bila razumela. Kljub temu je lahko nabrala obrvi in dejala:

»Pravite, gospod doktor, da ne marate nikake denarne odškodnine za to, kar ste storili. Toda odgovoriti vam moram, da vašega velikodušja ne morem sprejeti.«

»Nihče me ne more prisiliti, da vzamem od vas denar.«

»Če nočete povedati, koliko sem vam dolžna, se bom pa obrnila na katerega drugega zdravnika in vam poslala toliko, kolikor bi on zahteval v podobnem primeru.«

Ljudmila se je vzravnila. Doktor Horvin je molčal.

»Ali mi torej poveste ceno?«

Kirurg je še zmerom molčal.

»Tak nočete odgovoriti na moje vprašanje?«

»Nočem.«

»Prav. Storila bom torej, kakor sem vam rekla.«

Kozmetika, orožje poklicne žene

S tistim dnom, ko so se pojavile ženske na bojišču socialne vojne, je postala zanje »lepotac« v poklicnem boju prepotrebno orožje. Moški ne zahtevajo »lepotec« samo od ženske v svojem zasebnem življenju, temveč jo zahtevajo tudi od svojega ženskega osebja. Odurni moški lahko s svojo razumnostjo, duhovitostjo in zmožnostjo ublažijo neprijeten videz, pri ženski pa se želi poleg teh lastnosti, če že ne popolna lepota, pa vsaj prikupljivo lice. Negovana ženska si bo zmerom lažje utirala pot, kakor zanemarjena. To spoznanje, ki je postalo tako rekoč pravilo, bi naj bilo vsaki ženski, ki si želi v poklicu uspeha in napredovanja, ukaz: poleg svojih duševnih sposobnosti gojiti tudi telesno lepoto v gibčnost, ohraniti mladostni videz, dokler se le da, in skušati vse svoje telesne hibe ublažiti in popraviti.

Pojem »lepotac« je relatičen. V različnih dobah, deželah in kulturnih razmerah narodov se izraža okus v modi, umetnosti in ljubezni. Kdor se zna torej prilagoditi sodobnemu lepotnemu idealu, ima že povečini odprto pot do uspeha, napredovanja in sreče; kdor to zanemarija, si sam otežuje borbo za obstanek.

Koliko važnosti se polaga na lepoto, nas uči Amerika. Bodisi lepemu moškemu, bodisi lepi ženski so vsepovsod odprta vrata. Še celo tam, kjer vnanjost ne bi smela biti odločilna, jim dajejo prednost. Morda bi v vseh teh službah več zalegli ljudje z manj prijetno zunanostjo, pa z obširnejšim znanjem. V Ameriki se pa ne zmenijo za to, ker jim je pač glavno, da je oseba na zunaj po njihovem okusu. Amerika želi, da je vodstvo države v rokah »lepšega in zdravejšega« plemena. Moramo pač počakati, ali bodo ti lepote in lepote res ustvarile vse to, kar narod od njih pričakuje.

»Prikupna vnanjost« pa ni vselej dar božji, ki ti pade kar z neba. Vnanjost je treba, posebno tedaj, če ti leta zarišejo sledove na obraz, skrbno negovati.

Vse polno kozmetičnih sredstev imamo, ki nam napno kožo in nas pomladijo, čeprav samo za nekaj kratkih ur. Z injekcijami, ki jih vbrizga zdravnik pod kožo, se gube izpolnijo in postanejo nevidne. Krema, ki vsebujejo smolo, pokrijejo nalik emajlnemu laku vse vdrtine in nečistosti kože na obrazu. Z masažo, kopelmi, maskami itd. se ženskam posreči, da dajo svojemu obrazu mladostni videz in dosežejo očarljivo lepoto. V nobenem primeru pa niso take umetne lepote trajne, mnogokrat celo škodujejo in podčrtajo po preteku »lepotne dobe« znake staranja.

Edino in zanesljivo sredstvo je dandanes le kozmetična in plastična kirurgija. Z nenevarno operacijo se da že v času fiziološkega staranja doseči trajni mladostni videz. Z operacijo se odstranijo gube, brazde in vraske, ki jih je čas zarisal v naš

obraz. Globoke gube na čelu, solzni mešički, gube na vekah in v očesnih kotih, trde črte od nosa do ust, brazde na vratu in pod brado, vse to odpravi operater z večšo roko. Ne potrebna uvela ali mlahava koža se v pasovih izreže, robovi rane se previdno zašijejo in že v kratkem času se rane zacelijo. Pri vseh operacijah se zapotegne koža navzgor proti licem, sencem ali k zgornjemu robu čela, kjer zakrijejo lasje morebitne brazgotine. Operacija je brez bolečin in tudi ni dolgotrajna. Skoraj zmerom se že z eno ordinacijo odpravijo starostni znaki.

Vse bolj zanimiva in važna so popravila nosu, ust, ušes, oči itd. Moderna plastična kirurgija zna popolnoma brez nevarnosti popraviti vse direktne pogreške obraza, ki so časih vzrok občutkom manjvrednosti. Zlasti nos je značilen za videz obraza in ponavadi napravi človeka grdega. Treba ga je torej popraviti. Kirurg vam ga zoblikuje kakor želite. Saj ne gre pri tem za vstavev organa, temveč le za popravek. Koščice in hrustanec se lahko odstranijo, ali se jim pa oblika spremeni, lahko se pa tudi oboje nadomesti. Dva načina

nosne kirurgije sta. Ali se zaželena oblika napravi iz notranjosti nosa, ali se pa na zunanji strani prereže koža, ki se po operaciji brez brazgotine zaceli.

Zdravnik postaja kipar človeškega telesa, ki vzame tam, kjer je preveč in doda tam, kjer česa manjka. Poškodbe popravlja in izenačuje in napravi starajočemu se človeku vsaj na zunaj v obrazu in na telesu novo mladostno fasado. Vse, hrustanec, kosti, koža in mišice, vse se voljno prilagodi njegovim izvežbanim rokam in vse se lepo in brez škode zarase in deluje v prenovljeni obliki.

Če še ne veš

Čiščenje čopičev. Pomladi je po navadi treba doma zmerom kaj prepleškati. Ker si nočemo ali ne moremo nabaviti za vsako barvo posebnega čopiča, je pač dobro, da ga takoj po uporabi temeljito očistimo s terpentinovim oljem ali z raztopino maznega mila. Čopič, ki je postal že trd in skorjast, odmakamo v raztopini sode in ga večkrat med tem pregnemo. Sicer ga pa odmakamo, dokler se ne zmehča, kar traja časih osem do štirinajst dni.

Za pomlad: lahka volna

Slehera dama, najsibo v službi, naj se bavi s sportom, pa tudi tista, ki misli samo na modo, izbere za pomlad samo volno: lahke in srednje težke trikoje, jersey vseh vrst ali pa motne in lahke volnene tkanine. Sveže in mladostne barve so z različnimi kontrasti prav živahne. Idej je vse polno.

Levi kostum je iz živordečega flamisol-jerseyja. Poletna bluza ima belo osnovo in je brazdasto pletena iz sukanca (preje). Vrvčasti našivi na ramah in vzdolž kratkega rokava so v skladu z rdečo barvo kostuma, ki ji mora drugovati tudi rdeč usnjat pas. — K pepitasti obleki se imenitno poda enobarven tričetrtinski površnik iz flanša. Urezan je ravno. — Letenska obleka iz modro-belega jerseyja za tenis z odločljivim kepom je zelo mična; poživi jo velik ovrtnik iz belega pikeja.

Ti trije liki so za vse dnevne prilike. Leva obleka velja za dopoldne. Barva ji je konopljava ali svetlorjava, škotski okrasji pa jo napravijo mladostno. Široki obkladi so odpeti, torej morajo imeti gumbnice, gumbi pa morajo biti na životu prišiti. Saj ne traja obšivanje gumbnic celo večnost; obleka pa je vsaj popolna! Oprava iz diagonalno črtaste tkanine je s kratko modno jopičo prav mična. Barvi sta črno beli. Zelo okusna je obložba iz kožuho-

DOLIN DOLIN DOLIN DOLIN DOLIN DOLIN

PERE IN PARFUMIRA SVILENE, VOLNE NE IN BELE TKANINE ...

1 OVITEK DIN 5,-
PO POŠTI DIN 6,- (LAHKO TUDI V ZNAMKAH)

NOBILIOR PARFUMERIJA

Illica 34 ZAGREB Jelačićev trg 15

Stoječe lestve prav rade drčijo, zdrčijo in se prevržejo. Če jih na spodnjem koncu obiješ z gumastimi krožci ali ploščicami, ne bodo več drčale.

vine, ki jo s pridom zamenjamo tudi z imitacijo kožuho. — Za popoldne in za obiske izberemo tretji lik. Obleka je narejena iz svetlo sivega motnega volnenega jersey krepa. Oblika je prav prikupna. Zelo učinkoviti so vrvčasti prešivi na rokavih in v pasu.

Vsem likom je videti dunajski okus. In prav Dunajčanke so lahko vsem za zgled pri izbiri volnenega in pletenega blaga ter okusne izdelave teh mehkih in voljnih tkanin.

IZPOSOJAMO

plošče, gramofone,
radio-aparate

„ŠLAGER“

Aleksandrova cesta 4. (prehod palače
„Viktoria“)

HUMOR

Zgodovinske anekdote

Francoski dramatik Crébillon (1674 do 1762) je potreboval za svoje umotvore zmerom tuje pomoči. Njegov sin (1707—1777) se je tudi udeleževal v literaturi; napisal je več spolkovih romanov. Ko so nekoč očeta vprašali, katero je prav za prav njegovo najslabše delo, je pokazal na svojega sina. Le-ta je pa odgovoril: »Najbrže zato, ker ti ni pri tem nihče pomagal!«

Grški modrijan Diogen († 323 pr. Kr.) je nekoč odgovoril nekemu mladenci, ko ga je vprašal, v kateri starosti naj bi se človek poročil:

»V mladosti je prezgodaj, v starosti pa prepozno.«

Dunajski satirik Saphir (1795 do 1858) je bil zelo strupen. Imel je nesrečo, da je šepal. Nekega dne ga

je srečal mlad gizdalin in se zaničljivo obregnil:

»Izmeček izmečka!«

Saphir je pljunil in sklanjatev nadaljeval:

»Izmečku izmeček!«

Nemški pesnik Schiller (1759 do 1805) se je v mladih letih učil harfe. Eden izmed njegovih sosedov ga je hotel podražiti in je dejal:

»Gospod Schiller, vi igrate kakor David, samo ne tako lepo.«

Schiller je pa odgovoril:

»In vi govorite ko Salomon, samo ne tako modro!«

Premeteno

Neki kmet je hotel tožiti svojega soseda. Šel je k odvetniku in mu na dolgo in široko razkladal sporno zadevo. Naposled mu je odvetnik izja-

vil, da vse kaže, da bo pravda zanj dobljena.

Tedaj je pa kmet v nemajhno odvetnikovo osuplost dejal:

»Ne, ne bom tožil, gospod doktor. Razložil sem vam namreč, kako stvar stoji z nasprotnikovega stališča!«

O deželi, kjer je bil doma don Quichote

Nadaljevanje z naslovne strani

doživeti polom. In ne zaradi nepomembnih vstaj oficirjev in generalov.

To pasivno, nezanimivo, z razvitim čutom za družino obdarjeno ljudstvo je pa naposled vendarle podvrženo krizi svetovnega gospodarstva in socialnim tokom civiliziranega sveta. Ljudstvo utegne biti tudi v stiski pasivno, toda zmerom se najde tenka

vrhinja plast, ki bi rada delala politiko. Študentje na univerzah hrepene po aktivni vlogi, ki jo igrajo njihovi tovariši v drugih deželah. In generali, ki zamažajo čakajo priložnosti, da bi pokazali svoje zmožnosti v vojnah — Španija že od Napoleonovih časov ni doživela »prave« vojne — iščejo polja za svoja udejstvovanja v politiki.

Tako je razumljivo, da je imela in ima Španija že več let svoje »kronične« revolucije. Te revolucije so zmerom naperjene proti vsakokratnemu oblastniku. Najprej proti Primu. Potem proti generalu Berenguerju, ki je prevzel Primovo dediščino. Nato proti kralju, in zdaj proti republikli.

V tej deželi se je nekoč odpravil plemeniti vitez don Quichote na križarsko vojno za čednost. Kakor vemo, je klavarno končal. Toda krive niso bile okoliščine, v katerih je šel na to vojno — nego ljudstvo ni hotelo o njem ničesar vedeti...

RUFF čokolada || so najboljši in najcenejši bonboni

Mali oglasi za lepe žene

Bele roke, kljub temu, da gojite sport in opravljate gospodinska dela, boste dobili ali si ohranili z uporabo preizkušene Creme je fais blanc. — Tuba Din 10.-

Porenal Gold Creme je sestavljena iz sestavin, ki dobrodejno vplivajo na kožo. Zato kožo ohrani, osvežuje in obnavlja. Če jo uporabljate čez noč. Hitro odstrani vso nečistost z obraza. — Cena tubi Din 18.-

Španski bezeg, Chypre, šmarnica so cvetlice, ki krasno dišijo. Parfum iz njih, izredne kakovosti dobite v lepih luksuznih steklenicah. Cena steklenički Din 30.-

Solne pege se odstranijo hitro in temeljito s popolnoma originalno hollandsko Mileh krema. Lonček Din 15.-

Lepota oči pride do popolnega izraza, če se obrvi namažejo s suhim Floria svinčnikom. Ta crayon se ne razmaže in ne zbršne, temveč je trajen, dobi se v črni in rjavi barvi. — Cena komadu Din 8.-

Plave lase boste najbolje ohranili, in jim, če so že potemneli, vrnili prvotno lepoto z uporabo preizkušene preparate Blondin d'or. Uporaba je enostavna in prijetna, tako da si vsaka dama more sama pomagati. Steklenica z navodilom Din 15.-

Lepe prsi so ponos vsake žene, zato se mehke in slabe prsi z masažo preizkušene preparate Eau de Lahore v najkrajšem času izvrstno popravijo, tako da ostanejo trajno čvrste in trde. Steklenica z navodilom Din 40.-

Nobilior puder v beli, roza, narvalle, rachel, ocre in brunette barvi, z jamčeno fin, dobite za reklamno ceno Din 5.-

Esenea iz kopriv je že davno preizkušeno najboljšo in najzanesljivejšo sredstvo proti prhljajem in izpadanju las. Slabi in zamarnjeni lasje dobe v najkrajšem času mladostno bujnost

in lesk. Steklenica z navodilom 30.—dinarjev.

Blake z obraza, rok, nog in pod pazduho odstranite najenostavneje z Erbolom. Točno navodilo pri vsakem lončku. Cena Din 15.-

Porenal creme je edina fina krema za polepšavanje. Najboljša obramba za kožo pred vplivom slabega vremena. Idealna podlaga za puder, uporablja se navadno podnevi, posebno dobra je za mastno kožo. Tuba Din 18.-

Americain hair petrol je izvrstno sredstvo proti izpadanju las. Original-

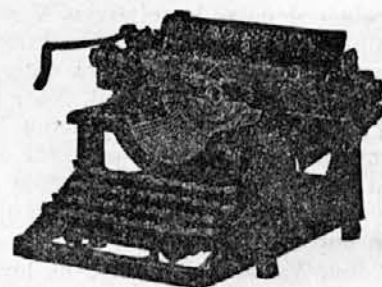
na steklenica z navodilom Din 16.-

Porenal puder francoske znamke Floria skupno s Porenal kremami (suhe in mastne) so najnovejša iznajdba moderne kozmetične znanosti. Porenal puder dela obraz dovršeno fin s svojimi prekrasnimi barvami, ki so z jamčeno brez vseh škodljivih sestavin.

Ozon za razkajanje sob in stanovanj je nenadkriljiva specialiteta za osvežitev in parfimiranje zraka v stanovanjskih prostorih. Priporoča se posebno za bolniške sobe, ker ima čist duš smreke, bora in ozona. Cena steklenici Din 18.-

Namestu mila, posebno za osebe, ki imajo občutljivo kožo, se uporablja z velikim uspehom Pasta majalis. Uporaba je zelo enostavna: pred umivanjem se namaže obraz z nekoliko paste majalis in se pusti na obrazu eno do dve minuti. Nato se obraz umije z navadno vodo in obriše z mehko brisačo navzdol. Učinek je izreden, minimalna cena Din 15.- za veliki lonček pa omogoči vsaki dami ta poizkus.

Vse gornje preparate dobite v vsaki večji drogeriji ali pa naročite direktno pri Nobilior parfumeriji — Zagreb, Ilca 34 ali Jelačičev trg 15.

Pisalni stroj Woodstock

je v Ameriki najbolj iskana znamka. Tudi v Jugoslaviji, zlasti v Ljubljani, jih je že precej v rabi. Vsi se pohvalno izražajo o njem.

Generalno zastopstvo:

TIPKA, družba z o. z., LJUBLJANA
Gledališka ul. 8. - Tel. št. 29-70

Zrcalo se ne more zmotiti

Zrcalo je varuh Vaše lepote, ker odkrito pokaže vse neugodne izpremembe Vašega obraza; zato je njegove opomine treba upoštevati. Z redno rabo svetovno znanega rastlinskega preparata Rejuven Skin Pore Milka boste odpravili vse gube, mozoljčke, ogrce in pege s svojega obraza, in takrat bo zrcalo spet kavalir in Vam bo delalo komplimente.

Masirajte si obraz vsako jutro in vsak večer z Rejuven Skinom in že po kratki dobi boste opazili blagodejni vpliv tega popolnoma neškodljivega rastlinskega mleka. Zahtevajte povsod Rejuven Skin v plom-biranem zavitku za 32 Din ali ga pa naročite z glavnega skladišča

NOBILIOR-Parfumerija, Zagreb, Ilca br. 34

Prvi
specialni
ateljé
za okvirjenje
slik
Zaloga
vsakovrstnih
slik

Julij Klein - Ljubljana

Telefon int. 33-80 Wolfova ulica 4 Telefon int. 33-80